

*Porvarillinen
komedia*

IRÈNE
NÉMIROVSKY

NTAMO

Porvarillinen komedia

SAMALTA TEKIJÄLTÄ SUOMEKSI

Saalis (La proie, 1936). Suom. Eino Ismala. Mantere, Helsinki 1946.

Sunnuntai [Dimanche, 1934] ja *muita novelleja*. Suom. Annikki Suni (2002). 2. p. Gummerus, Helsinki 2002.

Ranskalainen sarja (Suite française, 1940–1942/2004) Suom. Anna-Maija Viitanen. Gummerus, Helsinki 2005.

David Golder (1929). Suom. Anna-Maija Viitanen. Gummerus, Helsinki 2006.

Tanssiaiset (Le bal, 1929). Suom. Anna-Maija Viitanen. Gummerus, Helsinki 2007.

Veren polte [Chaleur du sang, 1941–1942]. Suom. Anna-Maija Viitanen. Gummerus, Helsinki 2008.

Porvarillinen komedia ja muita novelleja. Suom. Leena Rantanen. ntamo, Helsinki 2021.

*Porvarillinen komedia (La comédie bourgeoise, 1935). Aiempi versio: *Nuori Voima* 1/14.

*Kaiku (L'echo, 1934). Aiempi versio: *Parnasso* 4/15.

*Tuntematon (L'inconnue, 1941). Aiempi versio: *Parnasso* 4/15.

*Pelko (La peur, 1940). Aiempi versio: *Parnasso* 1/18.

IRÈNE NÉMIROVSKY

Porvarillinen komedia
ja muita novelleja

Suomentanut
LEENA RANTANEN

NTAMO

Helsinki

2 0 2 1

© LEENA RANTANEN (SUOMENNOS)

ISBN 978-952-215-762-1

ULKOASU & TAITTO

Göran de Kopior

KANNEN KUVA

Wikimedia Commons

VALMISTAJA

BoD – Books on Demand,

Norderstedt, Saksa

NTAMO

Helsinki 2021

www.ntamo.net

PORVARILLINEN KOMEDIA

Tie Ranskassa, tuoretta mustaa öljysoraa; poppeleita, harmaita peltoja. Pohjoinen maaseutu, tasainen ja alakuloinen, levittäytyy silmäkantamattomiin vailla laaksoa, vailla kukkulaa. Ilta alkaa laskeutua, kevättaivaalla lentävät pilvet. Tuuli suhisee, heiluttelee lehtiä. Pyörien ja askelten kirskunaa, autoja, kärryjä, kaukana viilettää juna. Päätie muuttuu kaduksi, jonka kivet ovat kuin naulannuppeja. Ollaan kaupungissa. Se on pieni, oikeastaan kylä, uusi, tyyni, ruma. Talot matalia ja harmaita, jalkakäytävät kapeita, muurit korkeita. Vain siellä täällä kivimuurin ylitse pistää näkymättömästä puutarhasta oksa täynnä hauraita ja häikäiseviä kukkia.

Aivan uuden kirkon edessä autiolla torilla on vielä kuivuneen saven seassa olkia, vihannesten tähteitä ja vanhoja sanomalehtiä. Linnut juovat lätäköstä joka heijastaa laskevan auringon viimeisiä säteitä.

Kadun päässä kohoaa tehdas, yhtä pieni ja vaatimaton kuin kaupunkikin; ainoa piippu puhalttaa vähän harmaata ja keveää savua, jonka tuuli hajottaa. Tehtaan vieressä valkea talo, ikkunaluukut suljetut.

Joku soittaa pianolla valssia. Vaikeissa kohdissa musiikki katkeaa äkisti korkeaan, puhtaan kimakkaan nuottiin, jatkuu sitten lyhyen tauon jälkeen.

Suuri pimeä ja viileä eteinen; portaiden askelmat huolellisesti vahatut, oikein kiiltävät. Ruokasali on samassa tasossa kuin puutarha. Avoimesta ikkunasta näkyy sievä pieni puutarha kukkapenkkeineen ja salaattiriveineen; autotalli ja kanala sulkevat näkymän. Nurmikolla kukkivan omenapuun alla kaksi olkipunostuolia ja rautainen pöytä. Ruokasali on porvarillinen, mukava. Maljakot takanreunuksella ovat täynnä kesäkuuruohoja hopeisine lituineen. Kettuterrieri nukkuu pehmustetussa kopassaan ikkunalaudalla. Lattialla käsityökori joka sisältää puuvillaista parsinlankaa, lankarullia, sukkia ja aloitetun kirjontatyön.

Viereinen huone on salonki. Se on pieni, tukahduttava. Koska salonki antaa kadulle, luukkujen lisäksi myös ikkunat on suljettu ja peitetty plyyši- ja gipyriverhoin. Pianon ääressä istuu tyttönen soittamassa. Hän on tyynen, sulkeutuneen oloinen, sopusuhtainen, piirteet melko puhtaat, uinuvat; vaaleahkot hiukset hyvin kammatut, pieni kaulus kiinni kultaisella rintaneulalla.

– Madeleine, Madeleine...! joku huutaa.

Tyttö keskeyttää.

– Niin, äiti..., hän vastaa.

Tytöllä on matala, lempeäsointinen ääni, jossa tuntuu lievästi maakunnan puhetapa.

– Tiedäthän, että kello on puoli seitsemän? Isä tulee kohta tehtaasta.

– Kyllä, äiti, lopetan kohta.

Hän sulkee nuottivihon, soittaa skaaloja. Juna kulkee ohi. Hän nostaa päänsä, kuuntelee hetken kaukaista vihellystä. Hopeisena pöllähtänyt savuhattara lennähtää tiehensä iltatulessa. Mutta hän ei näe sitä: verhot on vedetty tiukasti kiinni. Hän soittaa nopeammin.

Ruokasalissa Madeleinein äiti järjestää hopeita palvelustytön kanssa.

– Vasemmalle, tyttöseni, olen jo sanonut teille, veitset vasemmalle, lusikat ja haarukat oikealle...

Hän puhuu nopeasti, käskevään sävyyn ja hyväntuulisesti. Hän on eloisa ja pyöreä, hiukset kammattu vanhanaikaisesti, posket täyteläiset, sileät ja puuteroimattomat, nenä pieni ja pysty, puvun yläosa musta, hän on terveen näköinen, hyväntahtoisen touhukas. Hän kuljettaa sormeaan nojatuolin selustalla, katsoo vähäistä pölyjälkeä päättään pudistaen.

– Ernestine, selkänöjä on huonosti pyyhitty. Täytyy olla huolellisempi, tyttöseni.

– Kyllä, rouva.

– Madeleine, menhän nyt pukeutumaan...

– Panenko sinisen leningin, äiti?

– Kyllä, ja pitsikauluksen.

Kuva haihtuu. Madeleinein huone, harmaiksi maalatut huonekalut Ludvig XVI -jäljitelmiä, koristerihkamaa, valokuvia, lukemattomia gravyyrejä. Krusifiksi kapean vuoteen yllä seinällä.

Madeleine seisoo keskellä huonetta juhlavassa batistialusmekossa, kaulassaan kultaketju, jota koristavat pienet siunatut medaljongit. Hän hyräilee puoliääneen, ottaa varovaisesti nojatuolille valmiiksi asetetun mekkonsa. Se on pyhäleninki, jonka røyhelöt, hörhelöt ja volangit tekevät raskaaksi. Hän pujottaa hyvin kammattun päänsä varovasti ahtaasta kaula-aukosta, valitsee nenäliinan ja pikkuruisin helmin koristellun pussin.

Äiti kutsuu käytävästä.

– Oletko valmis?

– Kyllä, äiti, vastaa tyttö ja katsahtaa ovelle, avaa laatikon, ottaa nopeasti rasian, hipsauttaa riisipuuteria nenälleen.

Hänellä on ovela ilme, vähän kauhistunut, mikä äkkiä nuorentaa häntä ja kaunistaa. Hän työntää laatikon kiinni, puhalttaa huolellisesti puuterihiukkaset pukunsa laskoksista.

Ovi avautuu.

– Tahdotko pisanan kölninvettä nenäliinaasi?

– Kiitos, kyllä, äiti...

– Jouduhan, isä odottaa...

Auto on oven edessä, isä ohjauspyörän takana, hänellä on tumma takki, päässä olkihattu. Hänellä on paksut mustat viikset.

Puutarhuri kumartuu, koettelee pyöriä varmistuakseen, että niissä on tarpeeksi ilmaa.

– Hyvä on, naiset voivat nousta kyytiin...

Äiti ja tytär istuutuvat paikoilleen, kumpikin varjelee hattuaan kaksin käsin.

– Nosta ikkuna ylös, Madeleine, isälläsi oli eilen hartiasärkyä.

Hitaasti, hitaasti auto kääntyy ahtaassa tilassa ja lipuu rauta-aidan porttitolppien välitse.

– Voit peruuttaa vielä, Gustave, vielä, vielä vähän!

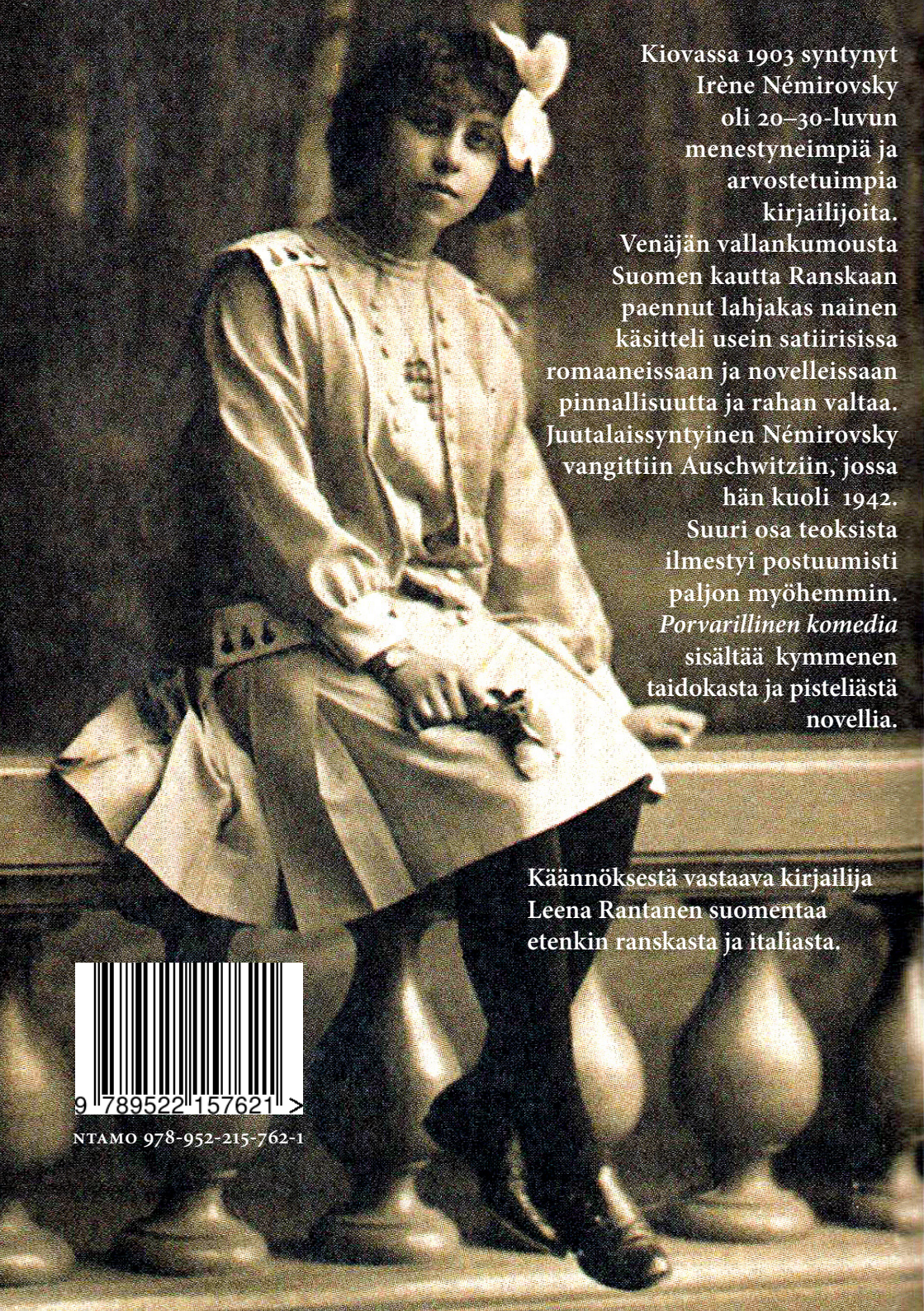
– Näenhän minä nyt itsekin, rouvaseni.

– Onko kaikki hyvin? Gustave lisää sitten.

– Ethän unohtanut huiviasi, Madeleine? äiti kysyy. – Varo, Gustave, koira on takana...

Ja auto hyrähtää ja lähtee matkaan.

Tie. Ilta. Ajovalot kirkastavat vuoroin poppeleiden rungot ja alimmat oksat, kilometripylväät, pienet villisti tuuheat, nukkuvat

Kiovassa 1903 syntynyt
Irène Némirovsky
oli 20–30-luvun
menestyneimpiä ja
arvostetuimpia
kirjailijoita.

Venäjän vallankumousta
Suomen kautta Ranskaan
paennut lahjakas nainen
käsittelee usein satiirisissa
romaaneissaan ja novelleissaan
pinnallisuutta ja rahan valtaa.
Juutalaissyntyinen Némirovsky
vangittiin Auschwitziin, jossa
hän kuoli 1942.

Suuri osa teoksista
ilmestyi postuumisti
paljon myöhemmin.
Porvarillinen komedia
sisältää kymmenen
taidokasta ja pisteliästä
novellia.

Käännöksestä vastaava kirjailija
Leena Rantanen suomentaa
etenkin ranskasta ja italiasta.

9 789522 157621 >

NTAMO 978-952-215-762-1